

Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde İnternet Kullanımı ile Sosyal Destek Sistemi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Investigation of The Relation Between The Use of Internet Among Nursing Students and Social Support Systems

Ayşe ERSUN**, Burçak ŞAHİN KÖZE***, Gonca MUSLU**, Dilek BEYTUT**, Zümrüt BAŞBAKKAL***, Zeynep CONK****

İletişim/Correspondence: Ayşe ERSUN Adres/Adress: Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Bornova İZMİR 35100 Tel: (0232) 388 11 03/ 137 Faks: (0232) 388 63 74 E-mail: ayse.ersun@ege.edu.tr

ÖZ

Amaç: Bu çalışma bir hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin internet kullanımları ile sosyal destek sistemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini bir hemşirelik yüksekokulunda öğrenim gören 316 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veriler; anket formu, internette bilişsel durum ölçeği ve sosyal destek ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: İnternette Bilişsel Durum Ölçeği toplam puanı ile öğrencilerin sosyodemografik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.05$). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanı ile baba mesleği ($p = 0.028$) ve gelir düzeyi ($p = 0.03$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanı ile İnternette Bilişsel Durum Ölçeği puanı arasında anlamlı, ters yönde fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -.136$). İnternette Bilişsel Durum Ölçeği puanı ile aile sosyal desteği (alt boyut) arasında anlamlı, ters yönde fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -.128^*$). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği diğer alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek ölçeği Puanı ile İnternette Bilişsel Durum Ölçeğinin sosyal destek ($-.119^*$), azalmış dürtü kontrolü ($-.160^{**}$), dikkat dağıtma ($-.120^*$) alt boyutları arasında anlamlı, ters yönde fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur ($** p < 0.01$, $*p > 0.05$)

Sonuç: Sosyal desteği az olan öğrencilerin internet kullanımında artış olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, internet, sosyal destek.

ABSTRACT

Aim: This study aims to analyze the relation between the use of internet among the students of a nursing school and social support systems.

Method: The study sample consisted of 316 students attending a nursing school. The study data were collected with a questionnaire form, The Online Cognition Scale and The Multidimensional Scale of Perceived Social Support.

Results: There was no statistically meaningful relation between the total score of the Online Cognition Scale and the sociodemographic characteristics of the participant students ($p > 0.05$). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support total score was found to be statistically meaningful in relation to the father's profession ($p = 0.028$) and the level of income ($p = 0.03$). It was also noted that there was a meaningful and weak negative relation between the Multidimensional Scale of Perceived Social Support total score and the Online Cognition Scale ($r = -.136$). However, the study results illustrated a weak negative relation between the Online Cognition Scale and the family social support (subdimension) ($r = -.128^*$). There wasn't a meaningful relation between the subdimensions of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support. The results further suggested a meaningful but a weak negative relation between the Multidimensional Scale of Perceived Social Support and the Online Cognition Scale in terms of the social support ($-.119^*$), the diminished impulse control ($-.160^{**}$), the distraction ($-.120^*$) subdimensions ($** p < 0.01$, $*p > 0.05$)

Conclusion: In light of the results of the study, it can be suggested that the use of internet is comparatively more common among university students with lower levels of social support.

Key Words: Nursing students, internet, social support.

* 1st International Congress on Nursing Education, Research & Practice'de poster bildiri olarak sunulmuştur; (15-17 Ekim 2009). ** Araş. Gör. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi *** Arş. Gör. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi **** Prof. Dr. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi ***** Emekli Öğretim Üyesi Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi.

Yazının gönderilme tarihi: 23.12.2010

Yazının basım için kabul tarihi: 02.09.2011

GİRİŞ

İnternet birçok bilgisayar sistemini bir protokol ile birbirine bağlayan, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen geniş, kitlesel bir iletişim aracıdır. İnternet bilgiye kolay, ucuz, hızlı ve güvenli ulaşım, paylaşmanın en modern yoludur (Dursun 2004).

Modern bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler ile bilgi ağı teknolojisi, öğrenim ve iş yaşamında kişilerin yaşamını kolaylaştırmaktadır. Ağ yapılarının hızlı gelişimi sonucunda üniversitelerde internet kullanan üniversite öğrencisi sayısı artmaktadır. Bununla birlikte üniversite öğrencisi gençlerin internetin olumsuz sonuçlarından etkilenme olasılığı daha yüksektir.

Öğrenciler interneti ödev, proje, elektronik posta, araştırma kaynağı ve bilgiye ulaşma aracı olarak kullanabilmektedirler. İnternetin en güçlü özelliği kuşkusuz iletişim amaçlı kullanılmasıdır. Ergenler açısından ise; internet, sosyal ilişkiler kurma ve biçimlendirme için günlük sosyal yaşamlarında kullandıkları araçtır.

İnternet kullanımı, bireyleri sosyal aktivitelerden mahrum bırakmakta ve sosyal ilişkilerin kurulması ve biçimlendirilmesine müdahalede bulunmaktadır (Selfhout, Branje, Delsing, Bogt ve Meeus 2009). Aşırı internet kullanımı bireyleri gerçek dünyadan izole etmekte, gerçek dünya temasları ile bağlantıdan ve gerçek dünyaya ait olma hissinden alıkoymaktadır (Martin ve Schumacher 2003). Martin ve Schumacher'in belirttiğine göre, Kraut ve ark.'nın 1998 yılında yaptığı çalışma, internet kullanan ergenlerin sosyal bağlanmışlıklarının daha fazla olduğu ve aile ve arkadaş bağlarının ise daha zayıf olduğunu ortaya koymaktadır (Martin ve Schumacher 2003). Aşırı internet kullanımı olan bireylerin, interneti diğer kişilerden daha fazla oranda, oyun oynama, boş zaman geçirme, sanal arkadaşlıklar kurma ve duygusal destek sağlama amaçlarıyla kullandıkları ve bu kişilerin diğer kişilerden daha yalnız olduğu belirlenmiştir (Martin ve Schumacher 2000)

Patolojik internet kullanıcılarının, insan ilişkilerindeki hayal kırıklıklarına karşı aşırı duyarlı oldukları yabancılarla iletişime girmenin bu kişilerdeki anksiyete dü-

zeylerini belirgin derecede artırdığı saptanmıştır (Öztürk, Odabaşoğlu, Eraslan, Genç ve Kalyoncu 2007; Whang, Lee ve Chang 2003). Yine aynı çalışmada kontrol grubuyla karşılaştırıldığında internet bağımlılarının depresyon düzeylerinin ve kompulsif eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Öztürk ve ark. 2007; Whang ve ark. 2003).

Farklı roller ve ortamlarda pek çok ebeveyn ve eğitmeni ile etkileşim halinde bulunan hemşirelerin amacı; bilgisayar ve internetin olumsuz etkilerini bilmesini sağlamak, gençleri bilinçlendirerek bu olumsuz etkileri en aza indirebilmektir. Bu çalışma hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin internet kullanımları ile sosyal destek sistemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulunda yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini 2007–2008 eğitim öğretim yılında bu okulda öğrenim gören 642 öğrenci oluşturmuştur. Evrende yer alan öğrencilerin tamamının örnekleme alınması planlanmıştır ancak araştırmaya katılmayı kabul eden ve haftada en az iki saat internet kullanan 316 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Araştırmada veriler; anket formu, internette bilişsel durum ölçeği ve sosyal destek ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Anket formu, araştırmacılar tarafından literatür kaynaklarından geliştirilerek hazırlanmıştır. Bu formda öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve internet kullanımı ile ilgili sorular bulunmaktadır.

“İnternette Bilişsel Durum Ölçeği (İBDÖ)”; Davis (2002) tarafından, problemlili internet kullanımını değerlendirmek üzere geliştirilen, problemlili internet kullanımını dört alt boyutta değerlendiren, yedili likert tipi (“Kesinlikle Katılmıyorum”dan –“Kesinlikle Katılıyorum”a doğru değişen), 36 maddelik bir ölçektir. İBDÖ, internetle ilişkili düşünceleri değerlendirmektedir.

Ölçeğin değerlendirilmesi, toplam puanı ve alt grup puanları hesaplanarak yapılmaktadır. Ölçeğin puan hesaplamasında “kesinlikle katılmıyorum”dan-“kesinlikle katılıyorum” a doğru değişen ifadelerin puanları 1’den 7’ ye doğru sıralanmakta, sadece 12. madde ters çevrilerek puanlanmaktadır. (Örneğin 1 puan= 7 puan, 2 puan=6 puan). Puanın yüksek olması “problemlilik kullanım” olarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlik güvenilirlik çalışması Özcan ve Buzlu (2005) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık kat sayısı 0.92 olarak saptanmıştır.

Zimet, Dahlem ve ark. (1988) tarafından geliştirilen “Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” bireylerin algıladıkları sosyal destek unsurlarını belirlemeye yöneliktir. Türkiye’de Eker ve Arkar (1995) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Toplam 12 maddeden oluşan ölçek “kesinlikle hayır” ile “kesinlikle evet” arasında değişen 7 dereceli (1–7 puan) likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin aile, arkadaş ve özel kişi desteğini belirlemek üzere dört maddeden oluşan üç alt boyutu vardır. Ölçeğin tamamından elde edilecek en düşük puan 12, en yüksek puan 84’tür. Elde edilen puanın yüksek olması, algılanan sosyal desteğin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekler kullanılmadan önce gerekli izinler alınmıştır.

Veriler SPSS 11.5 programında kodlanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, korelasyon, student t-testi kullanılmıştır.

Çalışmanın yürütülebilmesi için öncelikle Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Etik kurulundan ve araştırmanın yürütüldüğü kurumdan yazılı izinler alınmıştır.

BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bazı sosyodemografik özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir. Öğrencilerin yaş ortalaması 21,28±1,53 yıldır. Araştırmaya katılanların %32,3’ü ikinci sınıf öğrencisi, %35,4’ü büyük şehirde yaşamakta, %88,3’ünün aile tipi çekirdek aile tipi, %67,7’sinin gelir düzeyi orta, %94,9’u çalışmamaktadır. Öğrencilerin %42,1’i yurtdışı, %29,1’i ailesi ile birlikte yaşamaktadır.

Öğrencilerin %61,7’sinin annesi ilkököl mezunu, %82,3’ünün annesi ev hanımı, %43,0’ünün babası ilkököl mezunu, %43,4’ünün babası emeklidir.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri

Sosyodemografik Özellikler	n	%
Yaş ortalaması : 21,28±1,53 yıl		
Sınıf		
Bir	99	31,3
İki	102	32,3
Üç	23	7,3
Dört	92	29,1
Yaşadığı yer		
Büyük şehir	112	35,4
Şehir	75	23,7
İlçe	103	32,6
Köy	26	8,2
Aile tipi		
Çekirdek	279	88,3
Geniş	23	7,3
Parçalanmış	14	4,4
Gelir düzeyi		
Gelir giderden az	86	27,2
Gelir gidere eşit	214	67,7
Gelir giderden fazla	16	5,1
Anne eğitim durumu		
Okuryazar değil	21	6,6
İlkokul	195	61,7
Ortaokul	34	10,8
Lise	54	17,1
Yüksekokul	12	3,8
Anne mesleği		
Ev hanımı	260	82,3
Memur	8	2,5
İşçi	14	4,4
Serbest	6	1,9
Emekli	28	8,9
Baba eğitim durumu		
İlkokul	136	43,0
Ortaokul	46	14,6
Lise	81	25,6
Yüksekokul	53	16,8

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri (Devam)

Baba mesleği		
Memur	46	14,6
İşçi	41	13,0
Serbest	61	19,3
Emekli	137	43,4
Diğer	31	9,8
Çalışma durumu		
Çalışıyor	16	5,1
Çalışmıyor	300	94,9
Öğrenci yardımı alma durumu		
Alıyor	179	56,6
Almıyor	137	43,4
Yaşanılan yer		
Aileleri ile birlikte	92	29,1
Yurtta	133	42,1
Arkadaşları ile	83	26,3
Akrabaları ile	5	1,6
Yalnız	3	0,9
Toplam	316	100

Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımı ile özellikleri Tablo 2 ve Tablo 3’de verilmiştir. Öğrencilerin %43,7’sinin evinde/ yurtta internete bağlı bilgisayarının olduğu, %54,7’sinin bilgisayarı evde kullandığı, %33’ünün araştırma yapmak amacı ile bilgisayar kullandığı bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin günde 1,78±1,60 saat bilgisayar kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanım Özellikleri

Günlük bilgisayar kullanma süresi	1,78±1,60 saat	
Bilgisayar varlığı	n	%
Var, internete bağlı	138	43,7
Var, internete bağlı değil	57	18,0
Yok	121	38,3
Bilgisayar kullandıkları yerler		
Evde	173	54,7
Okulda/ işyerinde	72	22,8
İnternet kafede	63	19,9
Diğer	8	2,5
Bilgisayarın sosyal yaşamı etkileme durumu		
Etkiliyor	107	33,9
Etkilemiyor	209	66,1
Toplam	316	100

Öğrencilerin %66,1’i bilgisayarın sosyal yaşamlarını etkilemediğini belirtmişlerdir.

Tablo 3. Öğrencilerin İnternet Kullanım Amacına Göre Dağılımı

İnterneti kullanma amacı	n	%
Elektronik posta	171	21.1
Müzik dinleme	117	14.5
Chat yapma	129	16.0
Dosya transferi	94	11.6
İnternet oyunları	31	3.8
Araştırma	267	33.0
Toplam	809	100

Tablo 4’te Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ile İnternette Bilişsel Durum Ölçeği arasındaki ilişki gösterilmiştir. İnternette Bilişsel Durum Ölçeği toplam puanı ile öğrencilerin sosyodemografik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.05$). Evinde internete bağlı bilgisayar bulunan öğrencilerin İnternette Bilişsel Durum Ölçeği toplam puanı evinde bilgisayarı bulunmayan ya da internete bağlı bilgisayarı olmayan öğrencilerin toplam puanından anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($p=0.011$).

Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanı ile baba mesleği ($p=0.028$) ve gelir düzeyi ($p=0,03$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Yapılan ileri analiz sonucunda gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının düşük, babası yüksekokul mezunu olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur.

Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanı ile İnternette Bilişsel Durum Ölçeği puanı arasında anlamlı, ters yönde fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r: -,136$).

İnternette Bilişsel Durum Ölçeği puanı ile aile sosyal desteği (alt boyut) arasında anlamlı, ters yönde fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r: -,128^*$). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği diğer alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Tablo 4. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ile İnternette Bilişsel Durum Ölçeği Arasındaki İlişki

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Puanı	1								
2. Aile	0.73**	1							
3. Arkadaş	0.79**	0.42**	1						
4. Özel kişi	0.80**	0.33**	0.46**	1					
5. İnternette Bilişsel Durum Ölçeği	-0.13*	-0.13*	-0.11	-0.08	1				
6. Sosyal destek	-0.12*	-0.11*	-0.10	-0.06	0.93**	1			
7. Yalnızlık / depresyon	-0.8	-0.07	-0.05	-0.06	0.92**	0.82**	1		
8. Azalmış dürtü kontrolü	-0.16**	-0.12*	-0.13*	-0.12*	0.92**	0.79**	0.85**	1	
9. Dikkat dağıtma	-0.12**	-0.15**	-0.09	-0.04	0.88**	0.76**	0.75**	0.74**	1

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanı ile İnternette Bilişsel Durum Ölçeğinin sosyal destek (-,119*), azalmış dürtü kontrolü (-,160**), dikkat dağıtma (-,120*) alt boyutları arasında anlamlı, ters yönde fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur ** $p < 0.01$, * $p > 0.05$

TARTIŞMA

Anket sonuçları incelendiğinde öğrencilerin yaşadıkları yerde bilgisayarının ve internet erişiminin olduğu ve internet kullanım oranının evlerde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde, çalışma sonuçlarının birbirine benzerlik gösterdiği dikkati çekmektedir (Oğuz, Zayim, Özel ve Saka 2008; Vaugois 2006). Bilgisayar sahibi olma ve internet erişimi bulunma durumu, sosyoekonomik durum ile ilişkilidir. İnternet ağına ulaşımın geçmiş yıllara oranla daha ucuz olmasının bir sonucu olarak bilgisayar ve internet sahibi olma oranlarının arttığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin internet kullanım süreleri günde 1.7 ± 1.6 saat olarak bulunmuştur. Johansson ve Götestam (2004)'ın çalışmasında gençlerin haftada ortalama 4.3 saat internet kullandıkları saptanmıştır. Özcan ve Buzlu (2005) tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilerin en fazla haftada 2-5 saat internette vakit geçirdikleri saptanmıştır. İşleyen, Bozkurt ve Zayim (2008)'in ça-

lışmasında da öğrencilerin %47'sinin interneti günde bir saatten az, %41,4'ü ise ortalama 1-3 saat arası kullandıkları bulunmuştur. Araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin interneti kullanma amaçlarından ilk sırayı araştırma yapma ve ikinci sırayı e-postalarına bakma/gönderme almıştır. Swickert, Hittner ve Harris (2002) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların interneti, yüksek oranda e-mail, bilgiye ulaşma ve araştırma amaçlı kullandıkları belirlenmiştir. Özcan ve ark. (2005)'nin çalışmasında öğrencilerin internette en sık gerçekleştirdikleri etkinliklerin genel olarak bilgi arama, araştırma yapma ve e-posta kullanımı olduğu belirtilmiştir. Perry, Perry ve Hosack-Curlin (1996) tarafından yapılan üniversite öğrencileri arasında e-posta kullanımının yaygınlığına dikkat çekmişlerdir. Johanssen ve Götestam (2004)'ın çalışmasında da gençlerin çoğunluğunun interneti mail okumak veya göndermek için kullandıkları belirtilmiştir. Araştırmamızda öğrencilerin interneti kullanma amaçları içerisinde araştırmanın ilk sırayı alması oldukça sevindiricidir. Öğrencilerin zihinlerinde interneti bir eğitim aracı olarak gördüklerini söyleyebilmek mümkündür.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu bilgisayarın sosyal yaşamlarını etkilemediği görüşündedir. Oğuz ve

ark. (2008)'nın çalışmasında da internet kullanımının öğrencilerin sosyal hayatına çok fazla olumsuz etkisi olmadığı belirlenmiştir. Bu durum öğrencilerin bilgisayar ve interneti yaşamlarının bir parçası olarak görmelerine bağlı olabilir.

Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanı ile baba eğitim düzeyi ($p=0.028$) ve gelir düzeyi ($p=0,03$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının düşük, babası yüksekokul mezunu olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Eğitim ve gelir düzeyi arttıkça ebeveynlerin adölesan çağıdaki çocuklarına daha fazla sosyal destek verdiği ileri sürülebilir.

Evinde internete bağlı bilgisayarı bulunan öğrencilerin İnternette Bilişsel Durum Ölçeği toplam puanı evinde bilgisayarı bulunmayan ya da internete bağlı bilgisayarı olmayan öğrencilerin toplam puanından anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($p=0.011$). Benzer olarak Oğuz ve ark. (2008) 'nın çalışmasında da yaşadıkları yerde bilgisayar olan öğrencilerin İBDÖ toplam puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Evde internet bulunduğunda öğrenciler tüm boş zamanlarında, istedikleri saatte ve miktarda sınırsız olarak internete girebilir. Bu nedenle İBDÖ toplam puanlarının yüksek olduğu düşünülmektedir.

İnternette Bilişsel Durum Ölçeği ile Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanı arasında anlamlı, ters yönde fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r: -,136$).

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek ölçeği Puanı ile İnternette Bilişsel Durum Ölçeğinin sosyal destek ($-,119^*$), azalmış dürtü kontrolü ($-,160^{**}$), dikkat dağıtma ($-,120^*$) alt boyutları arasında anlamlı, ters yönde fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur. Özcan ve ark. (2005)'nin çalışmasında da İBDÖ ile Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği arasındaki ilişki ters yönde bulunmuştur. Benzer çalışma sonuçları internetin sosyal ilişkileri ve sosyal destek algısını azalttığı ileri sürmüştür (Swickert ve ark. 2002).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik öğrencilerinin internet kullanımı ile sosyal destek sistemleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan çalışma sonucunda; öğrencilerin günde $1,7\pm 1,6$ saat bilgisayar kullandıkları, %33'ünün interneti araştırma amaçlı kullandığı, %66,1'inin internet kullanımının sosyal yaşamını etkilemediği görüşünde oldukları belirlenmiştir. İnternette Bilişsel Durum Ölçeği ile Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanı arasında anlamlı, ters yönde fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur. Sonuç olarak; sosyal desteği az olan öğrencilerin internet kullanımında artış olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar doğrultusunda; öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımları, mesleki uygulamalarına ve eğitimlerine katkıda bulunacak şekilde teşvik edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Davis, R. A., Flett, G. L., Besser, A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic internet use; implications for pre-employment screening. *Cyberpsychol Behav*,15:331-347.
- Dursun, F. (2004). Üniversite Öğrencilerinin İnterneti Kullanma Amaçları. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004, Malatya.
- Eker, D., Arkar, H. (1995). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10(34): 45-55.
- İşleyen, F., Bozkurt, S., Zayim, N. (2008). Tıp Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Eğitimde İnternet Kullanımı ve E-Öğrenim Hakkında Düşünceleri. *Akademik Bilişim, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*, 30 Ocak-01 Şubat 2008, Çanakkale.
- Johansson, A., Götestam, G. (2004). Internet addiction: Characteristics of a questionnaire and prevalence in Norwegian youth (12-18 years). *Scandinavian Journal of Psychology*, 45: 223-229.
- Martin, J., Schumacher, P. (2000) Incidence and correlates of pathological Internet use among college students. *Computers and Behavior*, 16: 13-29.
- Martin, J., Schumacher, P. (2003). Loneliness and social uses of the internet. *Computers and Behavior*, 19: 659-671.
- Perry, T. T., Perry, L. A., Hosack-Curlin, K. (1996). Internet use by university students : An interdisciplinary study on three campuses. *Internet Res.*, 8: 136-141
- Oğuz, B., Zayim, N., Özel, D., Saka, O. (2008). Tıp öğrencilerinin bilişsel durumları. *Akademik Bilişim, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*, 30 Ocak-01 Şubat 2008, Çanakkale.

Özcan, N., Buzlu, S. (2005). Problemlü internet kullanımını belirlemede yardımcı bir araç: "İnternette Bilişsel Durum Ölçeği"nin üniversite öğrencilerinde geçerlik ve güvenilirliği. *Bağımlılık Dergisi*, 6: 19-26

Öztürk, Ö., Odabaşoğlu, G., Eraslan, D., Genç, Y., Kalyoncu, A. Ö. (2007). İnternet bağımlılığı kliniği ve tedavisi. *Bağımlılık Dergisi*, 8: 36-41

Selfhout, M., Branje, S., Delsing, M., Bogt T., Meeus, W. (2009). Different types of Internet use, depression and social anxiety: The role of perceived friendship quality. *Journal of Adolescence*, 32: 819-833.

Swickert, R. J., Hittner, J. B., Harris, J. L. (2002). Relationship among internet use, personality and social support. *Comput Human Behav*, 18: 437-451

Whang, L. S., Lee, S., Chang, G. (2003). Internet over-users' psychological profiles: A behavior sampling analysis on internet addiction. *Cyberpsychol Behav*, 6:143-150.

Vaugeois, P. (2006). Cyber Addiction: Fundamentals and Perspectives. In Montreal: Centre quebecois de lutte aux dependances (Ed.). Montreal, Quebec.

Zimet, G., Dahlem, N., Zimet, S., Farley, G. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assesment*, 52(1): 30-41.